

ŠAJĀ NUMURĀ:

- Žurnāla "Latvijas Lopkopis" janvāra numurā 2
- Pasākumā "Laukiem būt!" pieteiktas 64 biznesa idejas! ... 2
- Aktuāla informācija no VID 4
- Piena nozares veselīguma trīs vaļi – resurss, zināšanas, tirgus spēks 6
- Sertifikāts – apliecinājums droši ražotai pārtikai ilgspējīgā vidē 7
- Vai būt riekstu dārzam Latvijā? ... 8
- Viesu māja "Rudzupuķes" piedāvā latgaliešu virtuvi ... 10

- Jaunaudzies jāuzmana no meža dzīvniekiem 12
- Bioloģiskās platības ES pieaug 13
- Stājas spēkā ES un Japānas tirdzniecības nolīgums 13
- EK piešķir naudu sērgu apkarošanai 13
- Svarīgākie datumi, kurus lauku uzņēmējs nedrīkst aizmirst 2019. gada martā ... 14
- Gandarījums par uzdrīkstēšanos ... 15

Berlīnes "Zaļajā nedēļā" ar LLKC gādību vareja piedalīties arī, iespējams, Latvijā labākais speķa darinātājs – Andris Meiers no "Latgolys golds". Viņš uzvarēja pērn "Rīga Food" ietvaros LLKC organizētajā "Novadu garšas" konkursā. Attēlā – kopā ar savu dzīvesbiedri Zoju un LLKC valdes priekšsēdētāju Mārtiņu Cimermani

AKTUALITĀTES

BERLĪNES ZAĻĀ NEDĒĻA – NO SPEKŠA LĪDZ ĒDAMĀM KAROTĒM

Kopskaitā 1750 dalībnieku no 75 valstīm, tajā skaitā mazie ražotāji no Latvijas, piedalījās ikgadējā pārtikas, lauksaimniecības un dārzkopības izstādē – ga-datingū Berlīnē "Zaļā nedēļā".

Šis ir Eiropā lielākais nozares pasākums, kur tiekas ne tikai ražotāji un viņu preču pircēji, bet arī politiķi, eksperti, dažādu organizāciju un iestāžu pārstāvji, kā arī, protams, veikalu tīklu menedžeri, kuru skaits tieks lēsts ap 85 000. Pēc izstādes organizatora "Messe Berlin" datiem, šogad pasākumu apmeklēja vairāk nekā 400 000 cilvēku, kuri izstādē iztērēja 51 mil-

jonu eiro. Šis gads bija īpašs ne tikai ar to, ka pirmo reizi par izstādes partnervalsti bija kļuvusi ziemeļvalsts Somija, bet arī ar to, ka pasākumu apmeklēja Vācijas augstākās amatpersonas – kanclere Angela Merkele un Vācijas prezidents Franks Valters Šteinmeiers.

Latvijas stendā – nacionālās tradīcijas

Latvijas nacionālajā kopstendā šogad klātienē piedalījās deviņi pārtikas ražotāji, kā arī stendā varēja iegādāties vairāku citu pārtikas ražotāju produkciju. Stends tapa, pateicoties Agrolesursu un ekonomikas institūta (AREI) izstāžu da-

ļas organizatoriskajam darbam un Zemkopības ministrijas atbalstam.

Izstādes apmeklētājiem Latvijas stendā bija iespējams iegādāties uzņēmuma "Baltic Wild" medījumu gaļas konservus, biškopja Sandra Akmana no z/s "Kalnu medus" medus produkciju, uzņēmuma "Rīta putni" paipalu olas, "Skrīveru mājas saldējuma" daudzveidīgos un gardos saldējumus, "Skrīveru pārtikas kombināta" konfektes "Gotiņa", IK "55 mārītes" zāļu tējas, kā arī IK "I. R. Avots" dažādu veidu medu un kompānijas "Kurzemieņu ražojumi" labumus.

► 3. lpp.

AKTUALITĀTES

ŽURNĀLA "LATVIJAS LOPKOPIS" JANVĀRA NUMURĀ

Žurnāla janvāra numurā lasiet interviju ar Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centra valdes priekšsēdētāju Mārtiņu Cimermani par situāciju piena nozarē un priekšnosacījumiem tās attīstībai (fragmentus no sarunas varat lasīt 6. lpp.).

Saimnieku pieredzes rubrikā lasiet par to, kā robotus ievieš Beverīnas novada Kauguru pagasta z/s "Jaunsilīņi". Tās saimniece Indra Pimenova atzīst, ka līdz ar divu slaukšanas robotu uzstādīšanu daudz vieglāk kļuvis apsaimniekot 120 Holšteinas melnraibās šķirnes slaucamo govju ganāmpulku, turklāt uzlabojusies dzīvnieku veselība un pieauguši izslaukumi.

Ikvienam piensaimniekam iesākām izlasīt LLKC ekonomista Raivja Andersona vērtējumu par lopbarības izmantošanas efektivitāti un ietekmi uz ganāmpulka produktivitāti. LLKC Lopkopības nodaļas vadītāja un žurnāla nozaru redaktore Silvija Dreijere skaidro, ko piensaimniecībā darīt ar barības pārpalikumiem, bet LLKC Daugavpils biroja lopkopības konsultante Anita Miltiņa raksta par nosacījumiem efektīvai slaucamo govju apsaimniekošanai. Laikus gatavojoties

ganību sezonai, LLKC lopkopības konsultante Kornēlija Averjanova raksta par lucernu zālāju sēklu maisījumiem.

Gaļas liellopu audzētājiem iesākām LLKC Lopkopības kompetenču centra vadītājas Anitas Siliņas ieteikumus komforta nodrošināšanai liellopiem ziemā. Aitkopjiem lietderīgs būs LLKC konsultanta–eksperta veterinārmedicīna Daiņa Arbidāna apskats par dažādām aitu šķirnēm un priekšnoteikumiem to izvēlē. Raksts sagatavots, balstoties uz LLU Lauksaimniecības fakultātes Dzīvnieku zinātņu institūta piecu gadu pētījuma "Dažādu šķirņu aitu un to krustojumu piemērotība kvalitatīvu liemeņu un jēra gaļas ieguvei" datiem.

Netradicionālās lopkopības jomā šoreiz LLKC Jelgavas biroja lopkopības speciālistes Edītes Kokares raksts par slaucamo aitu audzēšanu. Turpat arī raksts par truškopību – intervija ar Dzintru Lezdiņu, Latvijas Šķirnes trušu audzētāju asociācijas ciltisdarba speciālisti.

Kā ievērot higiēnu putnu mītnē, raksta Latvijas Olu ražotāju asociācijas pārstāve Anna Ērliha. Zirgkopības rubrikā žurnālistes Daces Milneres raksts par pieredzējušo konkūra

jātnieci un treneri Kristu Kliemeti.

Kā ierasts, žurnālā nozares ziņas no Latvijas un ārzemēm, labas veselības uzturēšanas padomi, saimnieku aptauja, recepte un anekdotes.

Atgādinām, ka žurnālu "Latvijas Lopkopis" iespējams abonēt VAS "Latvijas Pasts" pasta nodaļās visā Latvijā, abonēšanas indekss – 2044, pasūtīšanu iespējams veikt arī elektroniski "Latvijas Pasts" mājaslapas elektroniskās abonēšanas sadaļā: https://abone.pasts.lv/lv/latvijas_preses_izdevumi/zurnali/2044/2019_gads/

Žurnālu var iegādāties arī Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrā Ozolniekos. **LL**

Iveta Tomsone, LLKC Apgāda vadītāja

PASĀKUMĀ "LAUKIEM BŪTI!" PIETEIKTAS 64 BIZNESA IDEJAS!

Jaunieši, kuri pasākuma "Laukiem būt!" ietvaros pērn bija izgājuši piecu dienu mācību kursu, janvārī varēja iesniegt savas biznesa idejas dalībai noslēguma konkursā, kurā paredzētas arī naudas balvas. Saņemti 64 pieteikumi.

Nemainīgi visvairāk ideju saņemts nelauksaimniecības jomā: pakalpojumu sniegšanā – 23 idejas; ražošanā – 11.

Elīna Ozola, LLKC Lauku attīstības nodaļas vadītāja: "Šogad priecē, ka aizvien vairāk aktuālu ideju ir arī lauksaimniecībā – šajā kategorijā saņemti 19 ideju pieteikumi, kā arī pievienotās vērtības radīšanā jeb pārstrādē, kur pieteiktas 11 idejas. Visaktīvākie ideju pieteikšanā bijuši jaunie uzņēmēji no Talsu puses – esam saņēmuši 12 idejas."

Lauksaimniecībā šogad aktuāla putnkopība un truškopība, kā arī dažādu nišas produktu audzēšana, piemēram, krūmellenes, sēnes, valrieksti. Nelauksaimniecības jomā tiek piedāvātas dažādas idejas meistar-klašu vadīšanā un interesentu izglītošana dažādās jomās, kā arī kosmētikas un ziepju ražošana, koka izstrādājumu un mēbeļu izgatavošana, keramika un porcelāns. Pievienotās vērtības radīšanas kategorijā pieteiktas idejas dažādu ēdamu un dzeramu produktu ražošanā, piemēram, alus, reņģu produkcija, saldējums, kūkas un cepumi.

Notiek visu ideju plānu atbilstības izvērtēšana administratīvajiem kritērijiem, lai pēc tam tos varētu nodot izvērtēšanai žūrijas komisijā. Atgādinām, ka pasākuma "Laukiem būt!"

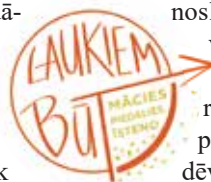
noslēguma konkurss notiek divās kārtās:

Pirmajā kārtā, kas paredzēta 22.-23. februārī, tiks prezentēti un vērtēti klātienē tā dēvētās "Izdzīvošanas skolas" ietvaros visi konkursā iesniegtie biznesa plāni. Virzīšanai uz konkursa otro kārtu tiks izvēlēti 16 finālisti, pa četriem katrā kategorijā.

Otrā kārtā jeb konkursa fināls norisināsies martā, un tās laikā dalībnieki cīnīsies par galvenajām balvām, kuru kopējais fonds ir 20 000 eiro.

Konkursa "Laukiem būt!" atbalstītāji un lieldraugi ir valsts attīstības finanšu institūcija ALTUM, kas kopīgi ar LLKC piedalās apmācību procesā un arī konkursa žūrijā. **LL**

Ilze Rūtenberga-Bērziņa,
LLKC sabiedrisko attiecību vadītāja

Īstā lauku saimniece Ilze Briede no Smiltenes novada “Donām” izstādes apmeklētājiem rādīja, kā cepjama īsta latviešu maize

► 1. lpp.

Piedalījās arī pērn notikušās izstādes “Rīga Food 2018” konkursa “Tautas garša” uzvarētājs “Latgolys golds”, – tā vadītājs Andris Meijers izstādes apmeklētājus kārdināja ar izcili speķi, dažādiem kūpinājumiem un citiem Latgales lauku labumiem.

Tāpat izstādē Latvijas standā varēja iegādāties arī vairāku uzņēmumu ražoto produkciju, kuri izstādē nepiedalījās klātienē, tostarp Ventspils novada alus darītavas “Užavas alus” un “Brāļu alus” produkciju, maizes ceptuves “Lāči” un “Dona” produkciju, gaļas pārstrādes uzņēmuma “Rēzeknes gaļas kombināts” ražojumus, pārtikas piedevu un dzērienu ražotāja “Ilgezeem” produkciju, uzņēmuma “Aibi” gaļas produkciju, piena pārstrādes uzņēmuma “Rīgas piensaimnieks” piena produktus, konservu ražotāja “Brīvais vilnis”, kā arī uzņēmumu “Kurzeme GB”, “Karavela”, “Gamma-A” un “Rānda” zivju produkciju un dažādu Latvijas mājražotāju ražojumus.

Izstādē klātienē Latviju pārstāvēja arī Latvijas Etnogrāfiskais brīvdabas muzeja un biedrības “Lauku ceļotājs” pārstāvji, kā arī māju “Donas” saimniece Ilze Briede, kas kopā demonstrēja Latvijas senos amatus un popularizēja lauku tūrisma iespējas.

Priekšplānā – jaunie pārtikas produkti

Lai gan izstādes apmeklētājam, laužoties cauri ļaužu pūļiem nodegustēt un iegādāties dažādu zemju labumus, tas īpaši nebija manāms, tomēr šī gada “Zaļās nedēļas” viena no galvenajām tēmām bija

jaunā pārtika – veselīgs ēdiens, ko ražo, taupot dabas resursus. Pirmo reizi izstādes vesturē tika sarīkots konkurss, kurā varēja piedalīties tā sauktie *start-up* jeb jaunuzņēmumi ar savām idejām. Pirmo vietu ieguva uzņēmums “Spoonstainable” ar apēdamu saldējuma karotiņu ražošanas projektu. Projekta īstenotāji piedāvā aizstāt mazās plastmasas karotītes, ko mēdz pievienot saldējuma trauciņiem, ar

Ceptas paipalu olas uz iesmiņiem
Berlīnes “Zaļā nedēļa” vēl nebija pieredzējusi.
Tāds bija Bruno un Baibas Cīruļu piedāvājums no Kokneses “Rīta putniem”

ēdamām karotītēm, kas tiek ražotas no kakao šķiedras, turklāt tās piemērotas vegāniem, tajās nav cukura, bet esot garšīgas. Otrajā vietā – jaunuzņēmums “Hans Brainfood” ar četrus garšu superveselīgiem un vērtīgiem kaņepju batoniņiem. Trešā apbalvotā ideja – dabīgs, ekoloģiski ražots cukurs no Kolumbijas ražotāju apvienības “De Caña Panela”.

Par jauno produktu izrādīšanu īpaši parūpējušies tieši Vācijas ražotāji. Tos apvienojošā organizācija Vācijas pārtikas ražotāju apvienība pirms izstādes pat veikusi iedzīvotāju aptauju, lai noskaidrotu iedzīvotāju vēlmes, – ko viņi vēlas nākotnē redzēt uz sava galda. Apvienības prezidents Kristofs Minhofs, prezentējot datus medijiem, norāda, ka 81% vāciešu vēlas ēst pamatā Vācijas ražotu pārtiku un bez tās savu ēdienkārti nespēj iedomāties. Vaicāti par alternatīviem proteīna avotiem jeb gaļas aizstājējiem, 58% pieļauj, ka varētu uzturā lietot arī produktus no alģēm, 21% – laboratorijā sintezētu gaļu, bet 20% gatavi nomēģināt dažādus insektus, 13% saka, ka nekādu alternatīvu viņi nav gatavi mēģināt, vēl 13% piebilst, ka alternatīvu vietā gatavi vairāk ēst bioloģiski audzētu proteīna pārtiku.

► 14. lpp.

Īpaša vieta jaunām idejām pārtikas nozarē: izstādes laikā notikušajā jaunuzņēmumu ideju konkursā 1. vietu ieguva “Spoonstainable” ar apēdamu saldējuma karotiņu ražošanas projektu

GRĀMATVEDĪBA UN NODOKĻI

AKTUĀLA INFORMĀCIJA NO VID

Iespējams, ka daļa “Lauku Lapa” lasītāju ir saņēmuši ziņu, ka iekļauti VID padziļinātās sadarbības programmā. Līdz šim, lai kļūtu par Padziļinātās sadarbības programmas dalībnieku, bija pašiem jāpiesakās un jāatbilst normatīvajos aktos noteiktajiem kritērijiem.

Kopš šī gada 1. janvāra Padziļinātās programmas dalībnieki atkarībā no to darbības apjoma tiek grupēti trijos līmeņos – zelta, sudraba un bronzas. Katra līmeņa dalībniekiem ir pieejamas dažādas priekšrocības pēc noteiktiem kritērijiem un vienlaikus nodrošināts vienkāršotāks programmas administrēšanas un uzraudzības process. Piemēram, dalībai Padziļinātās sadarbības programmā komersantiem vairs nav īpaši jāpiesakās un jāgaida līdz komisija to izskatīs. Dalību attiecīgajā sadarbības programmas līmenī VID komersantam piedāvā automātiski, pamatojoties uz pirms tam VID informācijas sistēmās veikto izvērtēšanu.

Programmas priekšrocības ir saistītas ar saīsinātiem termiņiem, kādos programmas dalībnieki saņem VID atbildes un konsultācijas, PVN atmaksu, speciālo atļauju (licenci) komercdarbībai ar akcīzes precēm, kā arī attaisnoto izdevumu atmaksu zelta līmeņa uzņēmuma darbiniekiem. Tas attiecas arī uz parādu piedziņu, kases aparātu

apkalpošanu un akcīzes nodokļa vispārējo nodrošinājumu. Priekšrocības atkarīgas no līmeņa, kurā uzņēmums iekļauts.

Visi komersanti tiek vērtēti pēc vienotiem (kopumā 15) kritērijiem, lai varētu pretendēt uz dalību programmā. Papildu kritēriji tiek piemēroti grupēšanai (pieļaujamo deklarāciju kavējumu skaits, gada neto apgrozījums, valsts budžeta gada ieņēmumu kopsumma, darba ņēmēju vidējais atalgojums), kas katram līmenim ir atšķirīgi.

Šobrīd VID tīmekļa vietnē jau ir publicēti tie komersanti, kuru darbība atbilst augstākajam – zelta līmeņa statusam. Šobrīd zelta līmenis ir piešķirts visiem tiem komersantiem, kuri jau līdz šim bija pieteikušies un iekļauti Padziļinātās sadarbības programmā atbilstoši tās līdzšinējiem kritērijiem. Sudraba un bronzas līmeņa uzņēmumi būs publicēti šī gada februāra sākumā.

Turpmāk dalībnieku atbilstību dalībai programmā VID vērtēs reizi ceturksnī. Jauni dalībnieki programmā tiks iekļauti katru gadu no 1. janvāra. Lai programmas dalībnieks kvalificētos augstākā līmenī, pavadāmais laiks bronzas līmenī ir vismaz viens gads, bet sudraba līmenī – vismaz divi gadi. Programmas dalībnieki, vērtēšanas kritēriji, priekšrocības un cita informācija pieejama VID tīmekļa vietnes sadaļā “Padziļinātās sadarbības programma”: <https://www.vid.gov.lv/lv/sak-darboties-pilnveidota-valsts-un-komersantu-padzilinas-sadarbibas-programma>.

VID piedāvā personalizētas konsultācijas

Zvanot uz VID konsultatīvo tālruni, pieejamas personalizētas konsultācijas. Lai šādu konsultāciju saņemtu, sarunas laikā zvanītājam jāpieslēdzas savam Elektroniskās deklarēšanas sistēmas (EDS) kontam un jāidentificē sevi, nosaucot konsultantam ekrānā redzamo četrsimbolu kodu.

Gada pārskatu iesniegšanas laiks

Sācies gada pārskatu iesniegšanas laiks. Atgādināšu iesniegšanas termiņus un sastāvdaļas gada pārskatiem.

Biedrības, nodibinājumi un arodbiedrības

gada pārskatus sagatavo atbilstoši MK 03.10.2006. noteikumiem Nr. 808 “Noteikumi par biedrību, nodibinājumu un arodbiedrību gada pārskatiem”. Pārskats iesniedzams līdz 31. martam. Tā kā 2019. gadā 31. marts ir svētdiena, tad 2018. gada pārskata iesniegšanas termiņš ir 2019. gada 1. aprīlis. Gada pārskats sastāv no bilances, ieņēmumu un izdevumu pārskata, ziedojumu un dāvinājumu pārskata un ziņojuma. Ja biedrība, nodibinājums un arodbiedrība, kuras apgrozījums (ieņēmumi) no saimnieciskajiem darījumiem gan kārtējā, gan iepriekšējā pārskata gadā nepārsniedz 40 000 eiro, ir izvēlējusies kārtot grāmatvedību vienkāršā ieraksta sistēmā, tā par katru pārskata gadu sagatavo tikai ieņēmumu un izdevumu pārskatu un ziedojumu un dāvinājumu pārskatu.

Pārskatu pārbauda saimnieciskās un finansiālās darbības revīzijas institūcija vai zvērināts revidents. Ja biedrībai vai nodibinājumam, kam piešķirts sabiedriskā labuma statuss, ieņēmumi no saimnieciskajiem darījumiem pārskata gadā ir lielāki par 800 000 eiro, gada pārskats ir pakļauts obligātai zvērināta revidenta pārbaudei.

Biedrības, nodibinājuma vai arodbiedrības gada pārskatu apstiprina tās pārvaldes institūcija. Pārskats iesniedzams, izmantojot VID EDS. MK noteikumu 61. punkts atļauj pārskatu iesniegt VID arī papīra formā.

Reliģiskās organizācijas gada pārskatus sagatavo atbilstoši MK 14.11.2006. noteikumiem Nr. 928 “Noteikumi par reliģisko organizāciju gada pārskatiem”. Tāpat kā biedrību gada pārskats, arī reliģiskās organizācijas gada pārskats par 2018. gadu iesniedzams līdz 2019. gada 1. aprīlim. Gada pārskats reliģiskai organizācijai sastāv no bilances, ieņēmumu un izdevumu pārskata, ziedojumu un dāvinājumu pārskata un pielikuma.

► 5. lpp.

“LAUKU LAPU”

IESPĒJAMS ARĪ ABONĒT

Ja vēlaties “Lauku Lapa” saņemt mājās vai birojā, izdevumu iespējams abonēt tikai par piegādes cenu gan pasta nodalās, gan “Latvijas Pasta” interneta mājaslapā: <https://abone.pasts.lv/lv/katalogs/>.

Abonēšanas indekss – 1163.

Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs,
Rīgas iela 34, Ozolnieki, Ozolnieku pag., Ozolnieku nov., LV-3018, tālr. 63050220,
admin@llkc.lv, laukutikls@llkc.lv

WWW.LLKC.LV
WWW.LAUKUTIKLS.LV

Gada pārskats sastāv no finanšu pārskata un vadības ziņojuma.

Iesniedzamās finanšu pārskata sastāvdaļas atkarībā no tā, kurā kategorijā uzņēmums ietilpst, ir šādas:

	Pārskats	Mikro/maza	Vidēja/liela
Finanšu pārskats	Bilance	X	X
	PZA	X	X
	Naudas plūsmas pārskats		X
	Pašu kapitāla izmaiņu pārskats		X
	Pielikums	X	X

4. lpp.

Ja reliģiskās organizācijas ieņēmumi no saimnieciskajiem darījumiem divus gadus nepārsniedz 40 000 eiro un grāmatvedība tiek kārtota vienkāršā ieraksta sistēmā, tad iesniedzamas tikai divas pārskata sastāvdaļas – ieņēmumu un izdevumu pārskats un ziedojumu un dāvinājumu pārskats. Pārskatu paraksta reliģiskās organizācijas vadība; pārskats iesniedzams, izmantojot VID EDS.

Uzņēmumu gada pārskati sagatavojami atbilstoši “Gada pārskatu un konsolidēto gada pārskatu likumam”. Šis likums attiecas uz Latvijas Republikā reģistrētām komercsabiedrībām, kooperatīvajām sabiedrībām, Latvijas Republikā reģistrētām Eiropas ekonomisko interešu grupām, Eiropas kooperatīvajām sabiedrībām un Eiropas komercsabiedrībām, kā arī uz individuālajiem uzņēmumiem, zemnieku un zvejnieku saimniecībām¹, kuru ieņēmumi no saimnieciskajiem darījumiem iepriekšējā pārskata gadā pārsniedz 300 000 eiro.

Likumā noteikts uzņēmumu iedalījums mikro, mazos, vidējos un lielos. Iedalījuma pamatā ir neto apgrozījums, bilances kopsumma un vidējais darbinieku skaits.

Gada pārskatiem ir paredzēta arī zvērīnāta revidenta pārbaude. Zemnieku (zvejnieku) saimniecībām revidenta pārbaude nav nepieciešama – pat

ja tā atbilstu revidējama uzņēmuma kritērijiem pēc bilances kopsummas, neto apgrozījuma un darbinieku skaita. Pārējām sabiedrībām pilna gada pārskata revīzija nepieciešama, ja tās rādītāji pārsniedz divus no šiem:

- bilances kopsumma 800 000 eiro,
- neto apgrozījums 1,6 milj. eiro,
- darbinieku skaits 50.

Zvērināta revidenta ierobežota pārbaude nepieciešama sabiedrībām, kuras rādītāji pārsniedz divus no šiem:

- bilances kopsumma 400 000 eiro,
- neto apgrozījums 800 000 eiro,
- darbinieku skaits 25.

Gada pārskats iesniedzams elektroniski, izmantojot VID EDS sistēmu

Zvērināta revidenta pārbaude obligāta ir tad, ja atsevišķi posteņi gada pārskatā tiek novērtēti un atspoguļoti atbilstoši Starptautisko grāmatvedības standartu prasībām, kā arī atsevišķos citos likumā noteiktajos gadījumos.

Gada pārskatu paraksta:

- individuālā uzņēmuma, zemnieka un zvejnieka saimniecības gada

pārskatu – īpašnieks vai cita amatpersona, kurai Uzņēmumu reģistrā reģistrētas tiesības pārstāvēt attiecīgo individuālo uzņēmumu, zemnieka un zvejnieka saimniecību;

- personālsabiedrības gada pārskatu – visi šīs sabiedrības biedri vai tie sabiedrības biedri, kuri ir īpaši pilnvaroti pārstāvēt šo sabiedrību;

- kapitālsabiedrības, kā arī kooperatīvās sabiedrības gada pārskatu – valde vai tās pilnvarotais valdes loceklis.

Finanšu pārskatu paraksta arī grāmatvedis vai ārpakalpojuma grāmatvedis, kas sagatavojis šo pārskatu (norāda vārdu, uzvārdu un pilnu amata nosaukumu vai sabiedrības nosaukumu, vai komersanta firmu un amata nosaukumu).

Gada pārskatu apstiprina:

- individuālajā uzņēmumā, zemnieka un zvejnieka saimniecībā – īpašnieks,
- personālsabiedrībā – biedri,
- kapitālsabiedrībā – dalībnieku sapulce, akcionāru sapulce,
- kooperatīvajā sabiedrībā – biedru kopsapulce.

Gada pārskats iesniedzams elektroniski, izmantojot VID EDS sistēmu. Iesniegšanas termiņš – ne vēlāk kā mēnesi pēc apstiprināšanas un ne vēlāk kā četrus mēnešus (vidējs un liels uzņēmums – septiņus) pēc pārskata gada beigām. Tātad – ja pārskata gads sakrīt ar kalendāro gadu, pārskats iesniedzams līdz 30. aprīlim. **LI**

¹ IU, ZS un ZvS gada pārskatu saskaņā ar šo likumu var iesniegt arī tad, ja to ieņēmumi no saimnieciskās darbības nesasniedz 300 000 eiro.

Linda PURINA,
LLKC grāmatvedības eksperte, sertificēta nodokļu konsultante
e-pasts: linda.purina@llkc.lv
tālr. 63007561

Makšķerēšanas, vēžošanas un zemūdens medību kartes var iegādāties internetā: makskeresanaskarte.lv.

Izplatītājs: Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs, tālr. 29460886.

VEDOKLIS

PIENA NOZARES VESELĪGUMA TRĪS VAĻI – RESURSS, ZINĀŠANAS, TIRGUS SPĒKS

Saruna ar Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centra valdes priekšsēdētāju MĀRTIŅU CIMERMANI par situāciju piena nozarē un izglītībā.

– Kāds jūsu vērtējumā bija aizvadītais gads lopkopībā, piena nozarē? Ņemot vērā, ka piena cenas turējās puslīdz stabilas, vai var teikt, ka iestājies zināms miera periods?

– Vērtējot pērnā gada datus, redzams, ka turpinās slaucamo govju skaita lejupslīde. Pērn pirmo reizi dati uzrāda arī pārdotā piena apjoma samazināšanos. Ir pienācis brīdis izvērtēt, kādi indikatori liecina par veselīgu piena nozari – ka tā ir stabila un veiksmīgi attīstās. Manuprāt, ir vismaz trīs vaļi, uz kuriem balstās nozare. Pirmā ir resurss ražošanai. Mums ir zeme, ūdens, pietiekami labs klimats, lai ražotu pienu un gaļu.

Otrais – izglītība. Zinoši cilvēki, speciālisti, kas strādā savā nozarē, saimniecībā. Konsultanti, nozari izprototī ierēdņi, pārstrādātāji un tirgotāji. Zināšanu kopumam ir visu laiku jāattīstās, tas nedrīkst stāvēt uz vietas.

Trešais ir tirgus spēks – spēja pārdot, spēja to darīt visu tirgus dalībnieku līmeņos.

Vērtējot detalizētāk, varam secināt, ka resurss mums ir liels. Klimats un augsne ir piemērota lopkopībai. Otrais – zināšanu valis. Te nozare ir katastrofālā stāvoklī. Mums vairs nav vidējās profesionālās izglītības piena lopkopībā. Nozares izglītību savulaik no Zemkopības ministrijas atbildības atdevām Izglītības ministrijas pārziņā bez nosacījumiem, bez metodiskās palīdzības. Tā tika pārtauta izglītības un piena nozares nabas saite. Lopkopība ir viena no prioritārajām lauksaimniecības nozarēm, bet to par tādu nevar saukt, ja nav izglītības bāzes.

Foto: Iveta Tomsone

– Vai ar Latvijas Lauksaimniecības universitātes Lauksaimniecības fakultāti ir par maz?

– Ar LLU ir par maz. Saimnieku jaunajai paaudzei, kam nepieciešama vidējā profesionālā izglītība, lai turpinātu vecāku iesākto, vienīgā iespēja ir stāties universitātē, kas, vērtējot Eiropas kontekstā, ir ļoti dārgi.

LLKC loma šajā sistēmā ir nozīmīga, bet mēs esam kā ielāps kopējai valsts izglītības sistēmai. LLU ir jumts, taču šim jumtam vajag stipras sienas, uz kā turēties, – sistēmu, kas ražo jaunos speciālistus augstākajai izglītībai. Ja nebūs vidējās izglītības, nebūs arī pietiekami kvalificētu strādnieku nevienā no lauksaimniecības uzņēmumiem.

– Vai izglītības sistēma, ņemot vērā pašreizējo slikto stāvokli, spēj un spēs iemācīt jaunās zināšanas, kādas būs vajadzīgas nākotnē?

– Mums vajag vienu modernu skolu gan augkopībā, gan lopkopībā. Ir jāveido izglītības sistēma, kur ir spēcīga profesionālā skola, tālāk – augstskola un LLKC, kas strādā ar pieaugušo izglītību, inovāciju un zināšanu pārnei. Tie, kas skolu beiguši pirms 10 gadiem, robotus nezināja, viņiem tie ir jāapgūst, un šādas zināšanas varam sniegt mēs.

– Kādā situācijā ir trešā joma – tirgus spēks, kooperācija un pārstrāde?

– LLKC pērnvasar iestājās Starptautiskajā piena pētniecības tīklā IFCN, kas ļauj mums paskatīties uz sevi no malas. IFCN dati parāda, ka Latvijā ir neveselīga sadarbības kultūra gan pašu zemnieku starpā, gan arī pārstrādes jomā. Dati rāda, ka mūsu mazās saimniecības saņem ievērojami zemāku piena cenu tikai tādēļ, ka tās ir mazās saimniecības.

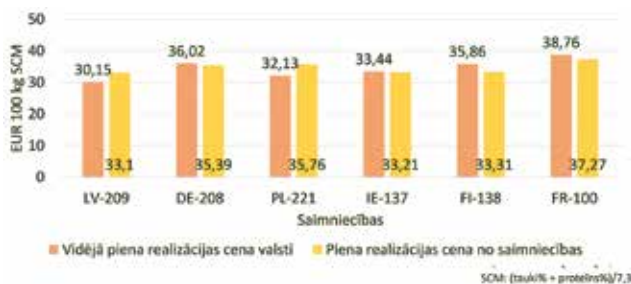
Pats sliktākais, ka pašu saimnieku līmenī notiek noslāpošanās, lielāki saimnieki saka: viņiem ir vienalga, ka citiem maksā mazāk, galvenais, lai viņiem maksā vairāk. Pašlaik piena cenas pārdale ir savā starpā veikta, taču jāņem vērā, ka katru gadu saimniecību skaits samazinās, un tie, kas aiziet no tirgus, pārsvarā ir mazie spēlētāji.

Uzskatu, ka stāsts par lielajām un mazajām saimniecībām, ir ļoti kaitīgs. Industriai visērtāk ir sadarbīties ar lielajām saimniecībām, kuru saimnieki parasti paskatās ES vidējo piena cenu un prasa tos 33 centus par piena kg. Ja pārstrāde ir neefektīva, tā nevar visiem šādu naudu samaksāt. Tad ir izvēlēts ceļš maksāt ievērojami mazāk mazajiem un pietiekami daudz – lielajiem. Tad lielajiem rodas ilūzija – re, cik labi, ka esmu liels, tāpēc man maksā vairāk. Istenībā tas ir bīstami, jo mazo skaits strauji samazinās un pienāks brīdis, kad pārstrāde lielajiem nespēs samaksāt ierasto augsto cenu, jo mazo, uz kuru rēķina tas tiek darīts, būs pārāk maz. Tas taču ir skaidri redzams – vienam maksājot 26 centus, bet otram – 33 centus, uzņēmums savu peļņu apjomu nepalielina. **LL**

Iveta Tomsone, LLKC Apgāda vadītāja
Pilnu interviju ar Mārtiņu Cimermani lasiet žurnāla “Latvijas Lopkopis” 2019. gada janvāra numurā

Piena realizācijas cena mazajām saimniecībām.
Dati: LLKC un IFCN par 2017. gadu

Piena realizācijas cena lielajām saimniecībām.
Dati: LLKC un IFCN par 2017. gadu

PĀRTIKA

SERTIFIKĀTS – APLIECINĀJUMS DROŠI RAŽOTAI PĀRTIKAI ILGSTPĒJĪGĀ VIDĒ

Lauksaimnieki, pārtikas ražotāji, loģistikas centru un tirdzniecības pārstāvji 20. un 21. martā tiek aicināti uz konferenci Jelgavā “Pārtikas nekaitīgums un ilgtspēja – GLOBALG.A.P. ir pasaules standarts, kas to apliecina”.

Konferenci sadarbībā ar GLOBALG.A.P. un tās pārstāvi Latvijā, Krievijā un Centrālāzijā Edīte Strazdiņa, bijušo ilggadējo kooperatīvās sabiedrības “Mūsmāju dārzeni” valdes priekšsēdētāju, organizē Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs.

Pasaulē pieaugot patērētāju pieprasījumam pēc veselībai drošas, videi nekaitīgas pārtikas, lauksaimnieki un zivsaimnieki sastop aizvien jaunus izaicinājumus to nodrošināšanā. Lai produkcija atbilstu Labas lauksaimniecības prakses standartiem (*Good Agricultural Practices*), kopš 2007. gada jau vairāk nekā 135 valstīs ražotāji saņēmuši GLOBALG.A.P. sertifikātu (no 1997. gada tas bija pazīstams kā EUREGAP standarts), kas apliecina atbilstību starptautiski atzītam lauksaimniecības standartu kopumam un ir kā ražotāja biļete iekļūšanai pasaules tirgos. Arī Latvijā šī ir aktuāla tēma, tādēļ konferencē tiks sniegta informācija par to, kas ir GLOBALG.A.P., kā ieviest standarta prasības, kā sertificēties un kā tas var palīdzēt biznesā.

Kas ir GLOBALG.A.P. sertifikāts?

Edīte Strazdiņa: “GLOBALG.A.P. sertifikāts tiek izsniegts pēc sertifikācijas audita, ja ražotājs atbilst praktiski visiem 218 pārbaudes testa jautājumiem (augļu un dārzena sektorā), tas nozīmē, ka augstākās nozīmes (*Major must*) jautājumiem jāatbilst 100%, vidējās nozīmes (*Minor must*) jautājumiem jāatbilst 95%, un ieteicamie jautājumi ir pēc ražotāja izvēles. GLOBALG.A.P. IFA standarta jomas ir augu bāze (augļi, dārzeni, ziedi, dekoratīvie stādi, augkopības kultūras, tēja, apiņi), lopkopības bāze (liellopi, putni, cūkas, aitas, kazas) un akvakultūras bāze. Ir atsevišķi papildu standarti: Izplatīšanas standarts (*Chain of the Custody CoC*), Barības ražošanas standarts (*Compound Feed Manufacturing CFM*), Kultūras pār-

Foto: Ivetta Tomsone

strādei (*Crops for Processing CFP*) un citi, kā arī standarta pievienotie moduļi (*Add on*) GRASP – sociālais standarts, SPRING – Ilgtspējīga laistīšanas un pazemes ūdeņu izmantošana u. c.”

Savukārt patērētājiem sertifikāts vēlreiz apliecina, ka saražotā pārtika atbilst noteiktam drošuma un kvalitātes līmenim, ir ražota, ievērojot ilgtspējīgas attīstības principus, darbinieku higiēnu, veselību, drošību un labklājību, saudzējot apkārtējo vidi, un tapusi saskaņā ar dzīvnieku labturības nosacījumiem, kā arī tiek uzglabāta un tirgota atbilstoši prasībām.

No citiem kvalitātes sertifikātiem GLOBALG.A.P. atšķiras ar to, ka tiek sertificēta visa pārtikas ķēde no lauka līdz patērētājam. Veikalu tīkls “Lidl” ir izvēlējis GLOBALG.A.P. sertifikātu pieprasīt saviem lauksaimniecības preču piegādātājiem. Tādējādi, “Lidl” ienākot Latvijā, GLOBALG.A.P. būs aktuāls arī visiem mūsu pārtikas ražotājiem, kā arī izplatītājiem. Jāpiebilst, ka sertifikāts ir brīvprātīgs, bet, ja ar to izvēlas strādāt konkrētais veikalu tīkls, lai iekļūtu tajā, būs jāsertificējas.

GLOBALG.A.P. misija ir zemnieku, pārtikas ražotāju un mārketinga zīmolu savienošana pasaules līmenī, lai sniegtu patērētājam pārliecību par drošu pārtiku. GLOBALG.A.P. liek pamatus ierobežoto resursu aizsardzībai, ieviešot labu lauksaimniecības praksi ar solījumu nodrošināt ilgtspējīgu nākotni.

Standarta ieviešana Latvijā

• Līdz šim konsultācijas un iekšējos auditus saimniecībām Latvijā, kas vēlējas iegūt sertifikātu, veica Edīte

Strazdiņa, bet sertifikācijas auditori tika piesaistīti no Polijas. No pagājušā gada jūnija Edīte ir uzsākusi darbu GLOBALG.A.P. un apmāca konsultantus, auditorus, līdz ar to konsultāciju sniegšana vairs nav iespējama un nepieciešams apmācīt vietējos konsultantus.

• Konsultants palīdz saimniecībai sagatavot nepieciešamos dokumentus (ir jābūt izsekojamībai saimniecībā – līdzīgi kā bioloģisko saimniecību vai integrēto saimniecību atzīšana). Jārēķinās, ka dokumentācijas apjoms ir jārada no nulles, tāpēc konsultantam kopumā darbs ir ap trīs nedēļām gan uz vietas saimniecībā, gan dokumentu rakstīšanai, gan atkārtotām pārbaudēm pirms audita, gan dalība auditā.

• Pēc uz vietas veiktā darba ierodas sertificētāji (akreditēti auditori) un piešķir saimniecībai sertifikātu uz vienu gadu. Sertifikāciju var veikt tikai ražas laikā, tāpēc būtisks ir laikus uzsākts sagatavošanās process.

Lai standarts būtu pieejams Latvijā, plānota konsultantu apmācība, kā arī Nacionālās tehniskās darba grupas izveidošana, kurā ietilptu laboratorijas un iestādes, lauksaimnieki, konsultanti, tirgotāji, kas standartu izskaidrotu un darītu saprotamu ražotājiem attiecībā uz vietējās likumdošanas prasībām un ES regulējumiem.

Dalībai konferencē var pieteikties līdz 12. martam elektroniski: <https://goo.gl/aUZgvV>. Vai GLOBALG.A.P. mājaslapā https://www.globalgap.org/uk_en/media-events/tour/tour-2019/tour-2019-latvia/.

Pēc GLOBALG.A.P. konferences materiāliem sagatavoja **Dace Millere**

DĀRZKOPĪBA

VAI BŪT RIEKSTU DĀRZIEM LATVIJĀ?

Domāju, ka Latvijā maz būs dārzkopju, kuri kaut reizi nebūtu aizdomājušies par to, kā būtu, ja Latvijā varētu audzēt riekstus. Par to noteikti domā patērētāji, kas redz, ka rieksti veikalos nav lēts prieks, un varbūt ir iespējas tikt pie lētākiem, ja kāds tos audzētu Latvijā.

Loģika ir katrā no šiem apgalvojumiem, jo nav tā, ka Latvijas apstākļiem nebūtu piemērota neviena riekstaugu suga. Noteikti šī ļoti derīgo augu produktu grupa – rieksti ir to vēlamo sarakstā, ko katrs vēlētos ielikt savā “pārtikas” groziņā. Es pats neesmu izņēmums, un man ļoti garšo rieksti. Atceros vienu no jaunības gadiem, kad bija ļoti “riekstains” lazdu gads un salasīju vairākus spaiņus ar lazdu riekstiem. Vēl tagad ir atmiņā to saldā garša, un ar tiem vēl varēja mieloties vairākus gadus.

Rieksti ietilpst to pārtikas produktu grupā, ko ļoti bieži iesaka kā profilaktisku līdzekli ne tikai organisma stiprināšanai, bet arī, cilvēka organismam atkopjoties pēc smagām slimībām un operācijām. Rieksti to kaloritātes dēļ ir iecienīti veģetāriešu vidū. No riekstiem iegūtās eļļas ir īpaši vērtīgas, un nepiesātinātās taukskābes ir veselīgas cilvēka organismam. Šo uzskaitījumu varētu turpināt vēl un vēl, tāpēc, cik labi būtu, ja būtu pašu audzēti rieksti.

Varbūt daudzus pārsteigs fakts, ka to sugu, kas veido riekstus un sēklas, kas ietvertas riekstam līdzīgā čaulā, un ko Latvijā var audzēt, ir krietni daudz. Visi zina, ka Latvijā var izaudzēt lazdu riekstus, taču daudz mazāk cilvēku zinās, ka Latvijā var audzēt ciedru riekstus un valriekstus. Pavisam reti kurš iedomāsies, ka Latvijā varētu audzēt arī ēdamās kastaņas, kāriju dzimtas kokus, tajā skaitā pekanriekstus. Kopā jau ir apzinātas vairāk nekā 40 sugas, no kurām uz 25 jau var paskatīties manā dārzā. Kurš vēl apgalvos, ka Latvijā būtu mazas izvēles iespējas starp sugām, kuras dod riekstus vai sēklas. Laipni lūgti daudzveidīgajā riekstu pasaulē!

Pirmajā riekstu pasaules apraksta daļā apskatīsim tādu riekstaugu kā lazdas, valriekstus un ciedru riekstus.

Parasto lazdu stādījums

Foto: Māris Narvils

Lazdas

Viena no populārākajām riekstaugu grupām Latvijā. Runa varētu būt par septiņu dažādu sugu audzēšanu, no kurām populārākās ir parastā lazda (*Corylus avellana*), lielaugļu lazda (*Corylus maxima*) un šo divu sugu starpsugu hibrīdi. Pēdējiem ir atklāts jautājums par to ziedu ziemcietību mūsu apstākļos. Parastā lazda Latvijā ir izplatīts krūms, kas ļoti bieži “iesējas” izcirtumos. To lielākoties paveic putni. Lazdas ir 2–8 m augsti krūmi. Selekcionētās šķirnes veido mazākus 3–4 m krūmus. Latvijā ar selekciju ir nodarbojušies tikai trīs vīri: Pēteris Uptis, Jānis Gavars un Rūdolfs Akers. Viņu paveiktais nonācis Salaspils NBD, kur materiāls tiek pavairots un tiek piedāvāti stādi pārdošanai. Informācija par to lietderību lielākiem dārziem pagaidām gan ir pārāk trūcīga.

Sekmīgas lazdu audzēšanas pamatā ir trīs faktoru mijiedarbība. Tā ir šķirņu ziemcietība, lazdu ziedēšanas īpatnības un šķirņu sortiments. Ziedēšanas laikā lazdu ziedi ir ļoti sala jutīgi. Vīrišķie ziedi (spurdzes) spēj izturēt tikai -3 līdz -5 °C, bet sievišķie -8 °C. Mūsu klimatiskajos apstākļos, ar siltām un atkušņainām ziemām, to ziedēšana var sākties jau februāra otrajā pusē, un pēc tam ļoti bieži seko vēl sala periodi, un tādēļ bieži ziedi vienkārši tiek bojāti vai pilnībā nosalst. Iz-

turīgākās spurdzes ir savvaļas lazdam, tādēļ tās var izmantot par apputeksnētājām. Ziemcietīgākās

šķirnes ir ‘Webb’s Garibaldi’, ‘Gustavs Zellernuss’, ‘Jeeves Seedling’. Lielisko riekstu kvalitātes dēļ ir vērts stādīt arī šķirni ‘Cosford’. Otra problēma ir atšķirīgais ziedēšanas laiks vīrišķajiem un sievišķajiem ziediem. Tāpēc iepriekš minētām šķirnēm, izņemot ‘Cosford’, tas, tāpat kā savvaļas lazdam, ir 4 dienas. Šīs šķirnes, pēc pētījumu datiem, tiek atzītas ar augstāku spēju ražai veidoties pašapputes rezultātā. Maz ir informācijas par citām šķirnēm. Interesants šķirņu klāsts ir Krievijā, taču tur tomēr ir stabilākas ziemas, kas šajā gadījumā lazdam ir labvēlīgākas, nekā atkušņiem bagātās. Jebkurā gadījumā, lai samazinātu risku, lazdam ir jāstāda pēc iespējas vairāk šķirņu, tā uzlabojot apputeksnēšanas, jāizvairās tās stādīt vietās, kur ziemā var uzkrāties aukstais gaiss un nestādīt jutīgās šķirnes, piemēram, ‘Halles’, ‘Barselona’. Tikai šķirņu daudzveidība un veiksmē, kā arī piemērotas vietas izvēle būs stūrakmeņi sekmīgam lazdu dārzam.

► 9. lpp.

Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs,
Rīgas iela 34, Ozolnieki, Ozolnieku pag., Ozolnieku nov., LV-3018, tālr. 63050220,
admin@llkc.lv, laukutikls@llkc.lv

WWW.LLKC.LV
WWW.LAUKUTIKLS.LV

8. lpp.

Valrieksti

Zem vārda “valrieksti” slēpjas vesela grupa riekstu, kuriem ir atšķirīgs saimnieciskais nozīmīgums. Komerčiāli visvairāk tiek audzēts Grieķijas valrieksts (*Juglans regia*) un melnais valrieksts (*Juglans nigra*). Taču riekstus iegūt var arī no visām pārējām sugām. Sevišķi interesants ir sirdsveida valrieksts (*Juglans ailathifolia* var. *Cordiformis*). Valrieksti spēj veidot arī starpsugu hibrīdus, un tas, ka tie dabiski ļoti labi veido šos hibrīdus, tiek aktīvi izmantots selekcijā.

Latvijā popularitātes ziņā noteikti pirmajā vietā ir liekams tieši Grieķu valrieksts, ražojot koki ir daudzviet Kurzemē un Zemgalē. Pats arī vairākās vietās esmu redzējis šīs sugas ražojošus kokus. Zināmu selekcijas darbu veica G. Vēsminš, taču, aizejot no mums, darbs, visticamāk, varētu būt apstājies un, labākajā gadījumā, daļa no tā nonāks privātās kolekcijās vai, vēl bēdīgāk, – tiks iznīcināts. Tādēļ, ja kāds ir paspējis nopirkt no viņa stādus, dodiet ziņu. Kamēr kāda kultūra tiek audzēta tikai privātās kolekcijās, mēs to nevaram uzskatīt par komercultūru. Tas ir akmens kolekcionāru dārziņā, kas ir spējuši pie kā reta tikt, bet ne ar ko nav gatavi padalīties. Ir ziņas,

ka Latvijā varētu būt ražojot Grieķijas valriekstu koki jau trešajā paaudzē. Pats pārsteidzošākais ir, lūk, kas. Jau 1958. gadā ar Latvijas Zinātņu akadēmijas gādību ir izdota grāmata A. M. Озол., Е. И. Хопьков «Грецкий орех, его интродукция и акклиматизация». Veidojoties pirmajiem šo valriekstu stādījumiem, šobrīd ir runa par to iekļaušanu atbalstāmo kultūru sarakstā.

Grieķijas valrieksts ir koks, retāk krūms ar vainagu līdz 30 m sēklauzēm. Tie ražot sāk vēl, 8. līdz 15. gadā pēc izstādīšanas, taču šķirnes jau var sākt ražot 6. gadā, un sēklauzī ražotspēju labvēlīgos apstākļos spēj saglabāt vairākās paaudzēs. Šķirne ‘Ideal’ ir ātraudzīga. Ja pavasara salnās pirmie ziedi apsalst, tā spēj atkārtoti dot jaunus ziedus, tā nodrošinot ražu gandrīz vai katru gadu. Ražot spēj ap 40 gadu. Ir ziņas, ka ar līdzīgām īpašībām ir bijuši sēklauzī arī G. Vēsmina kolekcijā.

Melnais valrieksts arī aug lēnāk, vismaz sākumā, bet augumā būs liels koks, var pārsniegt pat Grieķijas valriekstu. Ziemcietība ir zemāka kā valriekstam, bet ziņas par stādījumu ir tieši Ziemeļvidzemē. Saki vēl, ka latvietis nav

avantūrists un jaunā meklētājs. Atšķirībā no Grieķijas valrieksta melnajam rieksts ir gandrīz apaļas formas, tumšā krāsā, kodols atgādina sirds formu.

Sirdsveida valriekstam no šiem trim ir zemākā ziemcietība, bet manā dārzā tas ziemo sekmīgi, būs trešais gads. Augumā līdz 15 m, augļi nelieli, veidojas pa 8–12 ķekaros, iekšējais kodols ir sirds formas. Garšīgākais no valriekstu grupas.

Ciedru priedes

Īstie ciedri pie mums īsti neaug un arī riekstus neveido, bet ciedru riekstu veidotājas ir vesela virkne ciedru prieku. Man dārzā nav izdevies savākt vairāk par trijām no tām: Eiropas ciedru prieku (*Pinus cembra*), Sibīrijas ciedru prieku (*Pinus sibirica*), Korejas ciedru prieku (*Pinus coreana*). Šo sugu plašāka audzēšana ir iespējama Latvijā, jo tās ir gana ziemcietīgas, dod labas čiekuru ražas, kuras atšķirībā no lazdām nav tik ļoti pakļautas katra gada meteoroloģiskajām atšķirībām. Noteikti ieteiktu padomāt tiem mežu īpašniekiem, kuri pašlaik izcērt savus mežus un kuriem kaut kas ir jāstāda vietā. Klasiskā izvēle – prieku, egļu, bērzu, bet varbūt ir vērts stādīt ciedru priedes, lai arī tās nav tik ātraudzīgas, tomēr ir papildu bonuss – vērtīgie rieksti un vērtīgāka koksne – ir gana spēcīgi argumenti. Tā būtu gudra izvēle, ilgam laika posmam. Pārējām – klājeniskai un Japānas ciedru prieku – čiekuri ir maziņi un sēklas pārāk sīkas, lai tās varētu būt interesantas audzēšanai lielākās platībās.

Sibīrijas un Eiropas ciedru priedes ir salīdzinoši ātrāk augoši koki, kas var sākt ražot jau 15.–20. gadā pēc izstādīšanas. Ražos gan ne katru gadu. Korejas ciedru prieku ir ilgdzīvotājs, līdz čiekuru augšanas sākumam būs jāgaida pat 30 gadu, toties čiekuri kādi – līdz kg svarā, sēklas uz pusi rupjākas kā iepriekšējiem. Lielāku augšanas ātrumu var panākt, ja izdodas iegūt augsni, kaut dažas saujas, no apgabaliem, kur Korejas ciedri aug. Jo tiem ļoti svarīga ir mikoriza – sēnes, kas veicina šīs ciedru priedes augšanu.

Turpmāk vēl.

Grieķu valrieksts

Valriekstu stādi

Foto: Māris Narvils

Māris NARVILS,
LLKC Augkopības
nodaļas vecākais
speciālists dārzkopībā
e-pasts: maris.narvils@llkc.lv
tālrs. 29609943

LAUKU ATTĪSTĪBA

VIESU MĀJA "RUDZUPUKES" PIEDĀVĀ LATGALIEŠU VĪRTUVI

Viesu māja "Rudzupuķes" atrodas senajā un kultūrvēstures tradīcijām bagātājā Latgalē, gleznainās Augšzemes augstienes centrā – Sventē. Netālu no dabas parka "Svente", kurā spoguļojas vistīrākais ezers, ir skaista un gleznaina ainava, daudz apskates objektu – kara tehnikas muzejs, senā muiža un arī aktīvās atpūtas iespējas, piemēram, slēpošanas trasē "Egļukalns".

Ienākot "Rudzupuķēs", apmeklētāju pirmos skatienus saista patriotisks uzraksts uz sienas: "Te Latvija nebeidzas, te Latvija sākas!". Viesu mājas īpašniece Inga Čazova atklāj, ka šādi vēlējusies akcentēt, ka Latvija neaprobežojas tikai ar Pierīgas reģionu, arī Latgalē ciena un godā latviskas vērtības un tradīcijas.

Sākotnē izveidota maizes ceptuve

Aptuveni trīs gadus šis objekts stāvēja tukšs un pamests, bija izlikts pārdošanai, bet jau kopš 2016. gada sākuma tajā atgriezies dzīvība. Jaunā uzņēmēja desmit gadu strādāja Lielbritānijā, bet tad nolēma atgriezties dzimtajā Daugavpilī: "Sākotnēji radās ideja izveidot ražotni – maizes ceptuvi, kas nestu labumu cilvēkiem. Meklējām vietu, tā sagādājās, ka atradām šo ēku, kuru tobrīd pārdeva. Mūs viss apmierināja, stājāmies pie darba, un pusgada laikā izdevās īstenot iecerēto. Veicām remontu, izvēlējāmies un nopirkām iekārtas, atradām cepēju un sākām strādāt. Vēlējāmies "Rudzupuķēs" radīt kaut ko oriģinālu, ar pievienoto vērtību. Tā radās doma par maiznīcu."

Foto: no Ingas Čazovas personīgā arhīva

Saimniece Inga Čazova

Pašlaik viesu mājā "Rudzupuķes" tiek piedāvāts plašs pakalpojumu klāsts, – tā ir ne tikai viesnīca un kafejnīca, bet arī maiznīca. Šeit ir iespējams iegādāties svaigu, tikko ceptu maizi. Šeit ceptā maize izceļas ar to, ka tā tiek gatavota bez e-vielām un rauga. Te var nobaudīt firmas maizi ar linsēklām, klijām un saulespuķu sēkliņām, magoņmaizi, ķiploku maizi un maizi ar ķimenēm. Šobrīd papildus pircēju iecienītajiem maizes veidiem klāsts papildināts ar jaunām piedevām – maizi ar medu un maizi ar speķi. Piedāvājumā ir arī citi paš-

gatavoti izstrādājumi no mīklas – rudzumaizes sausiņi un cepumi, kā arī pašu ražoti mājas pelmeņi un vareņiki, kurus var nogaršot uz vietas vai paņemt līdzi.

Šeit piedāvā arī sen aizmirstu ēdienu, kas bija mūsu senču iecienīts, spēcinošs gardums – koču jeb grūbu putru ar speķi. Maizes zupa ir viens no tiem ēdieniem, kurš raksturīgs tieši Latvijai: "Mūsu maizes zupa ir pagatavota ar mīlestību no pašceptas bezrauga rupjmaizes".

► 11. lpp.

Viesu nams un maizes ceptuve "Rudzupuķes" Sventē

Inga Čazova "Rudzupuķu" produkciju piedāvā arī tirdziņos

Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs,
Rīgas iela 34, Ozolnieki, Ozolnieku pag., LV-3018, tālr. 63050220,
admin@llkc.lv, laukutikls@llkc.lv

WWW.LLKC.LV
WWW.LAUKUTIKLS.LV

◀ 10. lpp.

Gūta starptautiska atzinība

Šogad viesu māja iestājusies biedrībā "Latgales kulinārā mantojuma centrs", kļūstot par vienīgo oficiālo šāda veida tīkla uzņēmumu Daugavpils novadā. Biedrība "Kulinārā mantojuma centrs" Latgalē tika dibināta pirms pieciem gadiem, un pašlaik tajā ir iestājušies vairāk nekā 30 dalībnieku, kas aktīvi strādā šajā tīklā un saviem viesiem piedāvā kulinārā mantojuma ēdienus. Latgales kulinārais mantojums 2015. gadā ir atzīts par Eiropas izcilāko tūrisma galamērķu jeb EDEN (*European Destinations of Excellence*) projekta konkursa uzvarētāju Latvijā nominācijā "Tūrisms un gastronomija".

Latgales kulinārā mantojuma atpazīstamības zīme – pavāra cepurīte uz gaiši zila fona ar nazi un dakšīņu tās abās pusēs – parādīs ceļu uz veikaliem, kafejnīcām, restorāniem, viesu mājām, atpūtas bāzēm un ražošanas uzņēmumiem, kas sargā un pilnveido vietējā kulinārā mantojuma tradīcijas Latgales reģionā.

Viesu nams "Rudzupukes" saviem viesiem piedāvā kulinārā mantojuma ēdienus, idejas smēloties no vecmāmiņu pūra lādēm. Linu audumu galdausti un pašu rokām darināti galda piederumu aksesuāri, zilās rudzupuķes groziņā ar smaržīgu paštaisi medus rausi – šādi, uzklājot galdu, savus ciemiņus sagaida viesu nams "Rudzupukes".

Kulinārā tūrisma piekritējiem šeit ir iespēja nogaršot ķirbju zupu maizes podiņā, mājas kupātus ar štovētiem kāpostiem un kartupeļiem, pelēkos zirņus ar speķi, grūbas latgaliešu gaumē, maizes zupu ar daudz ko citu. Jāatzīmē, ka latgaliešu ēdienu galvenā iezīme ir sārtīgums. Šos ēdienus var

degustēt katru dienu, tomēr lielākais klāsts tiek piedāvāts sestdienās, kad viesu mājā "Rudzupukes" notiek īpašās Latgaliešu virtuves dienas.

Īstenoti ES projekti

Attīstībai viesu māja "Rudzupukes" piesaistīja un īstenoja vairākus ES projektus: ir noslēgts projekts "Viesu mājas "Rudzupukes" renovācija", kas tika iesniegts Eiropas lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA) Latvijas Lauku attīstības programmas 2014.–2020. gada apakšpasākumā "Darbību īstenošana saskaņā ar sabiedrības virzītās vietējās attīstības stratēģiju". Projekta mērķis bija 2017. gadā veikt viesu mājas "Rudzupukes" renovāciju, tādā veidā veicinot uzņēmuma sniegto pakalpojumu – viesu māja, kafejnīca, maiznīca – attīstīšanu. Projekta ietvaros tika veiktas sekojošas aktivitātes: vispārceļniecības darbi ēkas fasādes atjaunošanai un siltināšanai; uzstādīti saules kolektori, pateicoties kuriem notiek siltumenerģijas izmantošana no dabas avotiem; izvietoti žogi un vārti, lai veicinātu tūristu drošāku uzturēšanos viesu mājas teritorijā; uzstādīts divpusējais reklāmas pилons, lai aktīvāk popularizētu maiznīcu.

Uzņēmums SIA "H&H" sadarbībā ar Lauku atbalsta dienestu ir arī īstenojis projektu "Viesu mājas "Rudzupukes" atjaunošana". Tas īstenots ELFLA Latvijas Lauku attīstības programmas 2014.–2020. gadam pasākuma "Lauku saimniecību un uz-

mējdarības attīstība" apakšpasākuma "Atbalsts ieguldījumiem ar lauksaimniecību nesaistītu darbību radīšanā un attīstīšanā" aktivitātes "Tūrisma aktivitāšu veicināšana" ietvaros. Projekta īstenošanas rezultātā ir sasniegts mērķis – viesu namā "Rudzupukes" izbūvēta katlu telpa, lai nodrošinātu energoefektivitāti un komfortablus apstākļus viesu nama personālam un apmeklētājiem. Katlu telpā uzstādīts ES drošības prasībām atbilstošs apkures katls, kā arī veikti būvprojektam atbilstoši montāžas, celtniecības, siltumizolācijas un apdares darbi.

Sekmīgi īstenojot projektus, ir doma arī turpmāk piesaistīt ES finansējumu viesu mājas labiekārtošanai.

Novērtē novada ļaudis

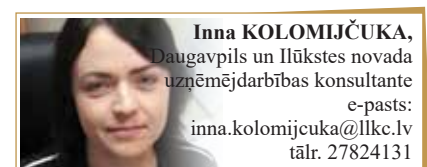
Viesu nama "Rudzupukes" pārstāvi ļoti aktīvi piedalās dažādos pasākumos un gadatirgos. Īpašniece vienmēr ir ļoti pretimnākoša un atsaucīga, vienmēr gatava smelties kādas jaunas idejas un dalīties pieredzē.

Daugavpils novada konkursā "Saimnieks" 2017. gadā viesu māja "Rudzupukes" ieguva godalgu nominācijā "Mājražotājs", bet īpašniecei tika pasniegta arī otra balva – "Latgales reģiona jaunais komersants 2017".

Uzņēmēja lielu lomu velta arī viesu nama popularizēšanai dažādos sociālajos tīklos. Ar plašo piedāvājumu var iepazīties, gan viesu nama mājaslapā www.rudzupukes.lv, gan arī *Facebook.com* lapā *Rudzupukes*.

Latgales reģions ir īpašs ar savām unikālajām dabas ainavām, izkopām tradīcijām, bagātu un daudzveidīgu kultūru, bet latgaliešu viesmīlība ir Latgales vizītkarte arī ārpus Latvijas robežām. Īstu latgaliešu māju neviens nav pametis ar tukšu vēderu, tāpēc viesu māja "Rudzupukes" ir atvērta ikvienam, jo tā kļūst par iecienītu vietu ne tikai viesiem un garāmbraucējiem, bet arī vietējiem pagasta ļaudīm. **LL**

Raksts tapis sadarbībā ar Daugavpils novada domes Sabiedrisko attiecību daļu, "Latgales Laika" redakciju un Latgales reģionālo televīziju.

Inna KOLOMIJČUKA,
Daugavpils un Ilūkstes novada
uzņēmējdarbības konsultante
e-pasts:
inna.kolomijcuka@llkc.lv
tālr. 27824131

Ēdieni, kuru gatavošanā un pasniegšanā arī tiek izmantota maize

MEŽSAIMNIECĪBA

JAUNAUDZES JĀUZMANA NO MEŽA DZĪVNIEKIEM

Februāris ir pēdējais ziemas mēnesis, kas tiek dēvēts arī par puteņu mēnesi. Dzīve mežā turpinās, un tie meža dzīvnieki, kas negul ziemas miegu, turpina baroties, lai pārdzīvotu auksto laiku.

Jauno kociņu skuju, koku dzinumi, pumpuri un miza ziemā dzīvniekiem sniedz nepieciešamās barības vielas un vitamīnus, kas daudziem meža dzīvniekiem ir izdzīvošanas jaūtājums. Savukārt meža īpašniekiem jāuzmana jaunaudzes, kas ir viens no vieglāk pieejamākajiem meža dzīvnieku barības avotiem.

Īsts mežsaimnieks ziemā savu jaunaudzi novārtā neatstās, it īpaši zinot, ka tajā ir liels stirnu, briežu un aļņu blīvums. Visbiežāk tiek postītas priežu, apšu, cieta lapu koku un egļu jaunaudzes, bet vietās ar lielu pārnadžu skaitu – arī bērza jaunaudzes.

Ja meža īpašnieks rudenī nav parūpējies par jaunaudzi, sausā laikā un pluss grādu temperatūrā to apstrādājot ar kādu no repelentiem (*Plantskydd*, *Cervacol ekstra* u. c.), niecīga ir varbūtība, ka meža dzīvnieki to neizvēlēšies barībai. Īpaši jāapseko jaunaudzes vietās, kur meža dzīvnieki pulcējas, piemēram, rapšu un labības lauku vai meža dzīvnieku barotavu tuvumā. Ko varam darīt, ja konstatējam jaunaudžu postījumus?

Sadarbība ar medniekiem

Medības ir efektīvs veids, kā regulēt pārnadžu blīvumu. Taču medību termiņi, ko nosaka MK noteikumi, būs jau beigušies (31.01.). Bet ne tikai dzīvnieku skaita samazināšana var palīdzēt.

Tikpat svarīgi ir sadarboties ar vietējiem medniekiem, lai nepieļautu dzīvnieku piebarošanu un laizāmā sāls izvietošanu jaunaudžu tuvumā. Ierobežojumi piebarošanas vietu ierīkošanai ir noteikti MK noteikumos Nr. 1483 "Savvaļā dzīvojošo medījamo dzīvnieku piebarošanas noteikumi", aizliedzot bez rakstiskas saskaņošanas ar zemes īpašnieku barotavas un sāls laizītavas ierīkot vietās, kas atrodas tuvāk par 100 m no priežu un egļu jaunaudzēm, kas nav sasniegušas 5 m augstumu, un apšu jaunaudzēm, kas nav sasniegušas 10 m augstumu, kā arī šajās audzēs.

Foto: www.lvm.lv

CIK VIENS DZĪVNIEKS VAR APĒST?

Vienai stirnai ziemā ir nepieciešami 220 kg lopbarības, 130 kg koku un krūmu dzinumu;

Vienam briedim – 1300 kg lopbarības, 650 kg koku un krūmu dzinumu;

Vienam alnim – 2430 kg koku un krūmu dzinumu!

Meža dzīvnieku postījumu gadījumā ar iesniegumu var vērsties arī vietējā pašvaldībā Medību koordinācijas komisijā. Tā izvērtē medījamo dzīvnieku nodarīto postījumu apjomu, pakāpi, materiālo zaudējumu apmēru, kā arī pasākumus postījumu un to seku ierobežošanai vai likvidēšanai.

Var noderēt aitas vilna un pielūžņojums

Pēdējā laikā arvien populārāki kļūst dabīgie aizsardzības līdzekļi. Ja platība nav liela, jauno kociņu aizsardzībai var izmantot nemazgātu aitas vilnu, uztinot uz galotnēm. To var darīt arī ziemā neatkarīgi no laika apstākļiem, jo vislielākie postījumi parasti tiek nodarīti no janvāra līdz marta beigām. Vilna atbaida dzīvniekus no jaunajiem kociņiem gan ar smaku, gan ar garšu. Specifiskā smaka, kas piemīt nemazgātai aitas vilnai (kūts un sviedru), atbaida dzīvniekus no jaunaudzēm.

Salīdzinājumā ar citām metodēm aitas vilnas šķipsnu uztīšana koku galotnēs un sānu zaros ir darbietilpīgs process, taču tas veicams jebkuros laika apstākļos. Šo metodi var izmantot, lai aizsargātu jaunu kociņu galotnes līdz

1,5 m augstumam. Svarīgākais ir pasargāt tieši centrālā dzinuma galveno pumpuru, to nenotīnot pārāk stingri, lai netraucētu augšanu, un pārāk vaļīgi, lai neaizpūš vējš. Šo metodi pēdējā laikā izmanto arī AS "Latvijas Valsts meži".

Ievērojamus bojājumus ziemā var nodarīt arī brieži un aļņi apšu jaunaudzēm, savainojot stumbrus. Jaunaudžu aizsardzībai vēl var izmantot pielūžņojuma veidošanu audzes kopšanas laikā, aizcērtot apšu vai citus starpaudzes kociņus krūšu augstumā un nolaužot, tā padarot jaunaudzi grūti caurejamu.

Jāuzmana arī jaunās priežu audzes, kas sasniegušas ap 1,5 metru augstumu. Šādiem kociņiem atsevišķās stumbra vietās vairs nav skuju, tāpēc briežu dzimtas dzīvniekiem arvien vairāk interesē tieši koka miza un sānu dzinumi, nevis centrālais pumpurs. Jāuzmana arī atzarotās skuju koku jaunaudzes. Lai pasargātu koku stumbrus no postījumiem, ziemā vēl var izmantot mehāniskos koku stumbru aizsardzības līdzekļus, piemēram, aizsargspirāles, kas izgatavotas no pakāpeniski sabrūkoša materiāla. Daži meža īpašnieki izmanto arī aitu vilnu, aptinot to ap atzarotajiem kociņu stumbriem.

Ziema nav viegls laiks meža dzīvniekiem, un tas ir saprotams. Tomēr aicinām meža īpašniekus neatstāt novārtā jaunaudzes, lai vienā ziemā netiktu izpostīts ieguldītais darbs un līdzekļi.

Sarmīte GRUNDŠTEINE,
MKPC direktora vietniece
informācijas un apmācību jomā
e-pasts: sarmite.grundsteine
@mkpc.llkc.lv
tālr. 63050477

Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs,
Rīgas iela 34, Ozolnieki, Ozolnieku pag., LV-3018, tālr. 63050220,
admin@llkc.lv, laukutikls@llkc.lv

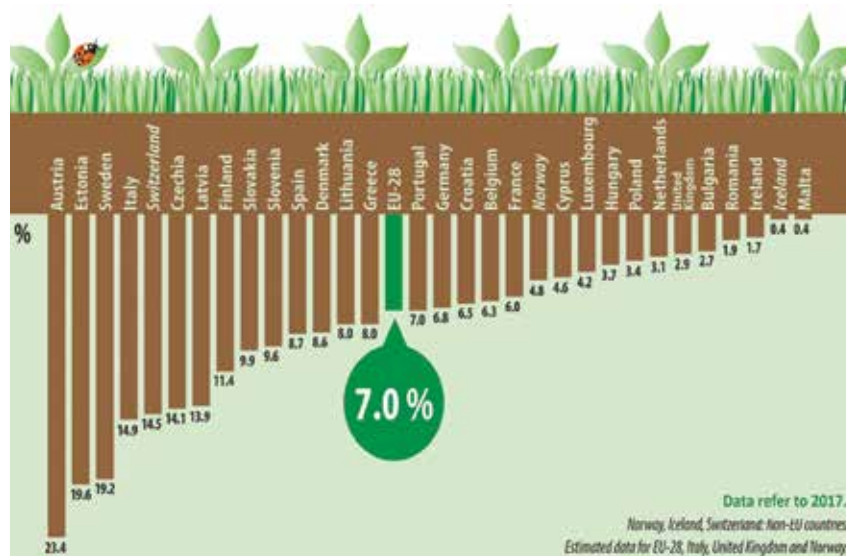
WWW.LLKC.LV
WWW.LAUKUTIKLS.LV

BRISELES GAITEŅOS

BIOLOĢISKĀS PLATĪBAS ES PIEAUG

No 2012. līdz 2017. gadam bioloģiski sertificēto platību skaits ES pieaudzis par 25%, sasniedzot 12,6 miljonus hektāru, kas ir 7% no kopējās ES lauksaimniecībā izmantojamās zemes (LIZ), liecina jaunākie ES statistikas biroja EUROSTAT dati.

Visvairāk bioloģisko platību ir Austrijā (23,4% no LIZ), seko Igaunijā (19,6%) un Zviedrijā (19,2%). Latvija no 5. vietas pērn nokritusi uz 7. vietu (13,7%), priekšā aizsteigusies Čehija un Šveice. Vairāk nekā 10% no LIZ bioloģiskās platības vēl ir Itālijā un Somijā. Pārējās ES valstīs bioloģisko platību īpatsvars bija zemāks par 10%, vismazāk Maltā (0,4%), Īrijā (1,7%), Rumānijā (1,9%), Bulgārijā (2,7%) un Apvienotajā Karalistē (2,9%). **LL**

Bioloģiski sertificētās platības, % no kopējās ES lauksaimniecībā izmantojamās zemes

STĀJAS SPĒKĀ ES UN JAPĀNAS TIRDZNIECĪBAS NOLĪGUMS

Ekonomisko partnerattiecību nolīgums (EPN) starp ES un Japānu stājas spēkā 2019. gada 1. februārī, tādējādi uzņemumi un patērētāji visā Eiropā un Japānā tagad var izmantot pasaulē lielāko atvērtās tirdzniecības zonu.

Ar ekonomisko partnerattiecību nolīgumu tiek likvidēta lielākā daļa muitas nodokļu 1 miljarda eiro vērtībā, ko ik gadu maksā ES uzņēmumi, kuri eksportē uz Japānu. Kad nolīgums būs pilnībā īstenots, Japāna būs atcēlusi muitas nodokļus 97% preču, ko importē no ES. Nolīgums atceļ arī vairākas senas netarifu barjeras, piemēram, automobiļu tirdzniecības standartus. Tas arī likvidēs šķēršļus, kas līdz šim apgrūtināja

ES pārtikas un dzērienu eksportētājiem nonākt pie 127 miljoniem Japānas patērētāju, un palielinās eksporta iespējas vairākās citās nozarēs. Īstenojot visu nolīgumu, ikgadējais tirdzniecības apjoms starp ES un Japānu varētu palielināties par gandrīz 36 miljardiem eiro.

ES lauksaimniecības produktu eksporta jomā tiks atcelti Japānas muitas nodokļi daudzām siera šķirnēm, piemēram, Gaudas un Čedaras sieram (patlaban nodoklis ir 29,8%), kā arī vīna eksportam (patlaban vidēji 15%). ES varēs būtiski palielināt liellopu gaļas eksportu uz Japānu, savukārt pārstrādātai cūkgaļai tiks piemērota beznodokļu tirdzniecība un svaigai cūkgaļai – gandrīz beznodokļu tirdzniecība.

Japānā tiks nodrošināta aizsardzība vairāk nekā 200 augstas kvalitātes Eiropas lauksaimniecības produktiem (t. sk. ģeogrāfiskās izcelsmes norādes (ĢIN)), savukārt ES tiks nodrošināta aizsardzība konkrētām Japānas ĢIN.

Ar nolīgumu tiek arī nodrošināta pakalpojumu tirgu atvēršana, jo īpaši finanšu pakalpojumu, e-komercijas, telesakaru un transporta jomā. Turklāt ES uzņēmumiem tiek atvieglota piekļuve iepirkuma tirgiem 54 lielās Japānas pilsētās.

Nolīgums parakstīts pagājušā gada jūlijā, un tas ir pirmais divpusējais pamatnolīgums starp ES un Japānu. Nolīgums stāsies spēkā, tiklīdz to būs ratificējušas visas ES dalībvalstis. Plašāka informācija: <http://ejuz.lv/nf8> **LL**

EK PIEŠKIR NAUDU SĒRGU APKAROŠANAI

Eiropas Komisija nolēmusi 2019. gadā piešķirt 154 miljonus eiro cīņai pret dzīvnieku slimībām un dzīvnieku infekcijas slimībām, ko var pārnest uz cilvēkiem, kā arī augu kaitēkļu apsekojumu finansēšanai.

Dzīvnieku veselības jomas stiprināšanai piešķirts 141 miljons eiro, lai finansētu kopā 142 slimību apkarošanas, kontroles un uzraudzības programmas. Īpaša vērība pievērsta Āfrikas cūku

mēra, kas rada lielu apdraudējumu ES ekonomikai, ierobežošanai, kā arī to dzīvnieku slimību apkarošanai, kas var tik pārnestas uz cilvēkiem, piemēram, liellopu tuberkulozei, trakumsērgai un mājputnu salmonelozei. Augu aizsardzības jomai EK piešķīrusi vairāk nekā 13 miljonus eiro kopā 62 augu kaitēkļu apsekojumu programmām 24 dalībvalstīs. Lielākais uzsvars likts uz cīņu pret baktēriju *Xylella fastidiosa*, kas ir viens no bīstamākajiem augu kaitēkļiem pa-

saulē. Šī baktērija skar pamatā ES dienvidvalstis, jo tā apdraud konkrētu kultūraugu, tostarp olīvu, mandeļu un persiku koku, kā arī dekoratīvo augu audzēšanu. Tā ir potenciāls apdraudējums arī citiem kultūraugiem, piemēram, vīnogulājiem un citrusaugļu kokiem, un var radīt postošus zaudējumus, izraisot ievērojamas ekonomiskās, vides un sociālās sekas. **LL**

Sagatavoja **Iveta Tomsons**,
LLKC Apgāda vadītāja

SVARĪGĀKIE DATUMI, KURUS LAUKU UZNĒMĒJS NEDRĪKST AIZMIRST 2019. GADA MARTĀ

Terminš, kura laikā var iesniegt pieteikumu,
iesniegumu vai atskaitei.
Iesniegumu un atskaitei apkopošanas datums
vai iesniegšanas beigu datums.

Terminš	Februāris										Marts										Aprīlis									
	3	4	9	10	14	15	16	19	20	25	28	1	3	4	10	14	15	16	19	20	21	25	29	31	1	15	22	25	30	
Lauku attīstības programmas pasākumi	Riska pārvaldība																													
	Atbalsts lauku tūrisma attīstības veicināšanai (sadarbības grupām)																													
Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fonds	Produktīvi ieguldījumi akvakultūrā																													
	Zvejas flotes modernizācija																													
	Zvejas un akvakultūras produktu apstrāde																													
	Inovācija																													
Pievienotās vērtības nodoklis (PVN)	PVN mēneša (ceturkšņa) deklarācija un maksāšanas termiņš																													
Mikrouzņēmumu nodoklis	Mikrouzņēmumu nodokļa pārskats																													
Valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas	Atskaites iesniegšanas termiņš un nodokļa maksāšanas termiņš - PASNODARBINĀTĀJIEM																													
Grāmatvedība un nodokļi	Dabas resursu nodokļa pārskats																													
	Atskaite par darījumu kvīšu izlietojumu																													
	Deklarācija par mēneša laikā skaidrā naudā veiktajiem darījumiem																													
	Gada ienākumu deklarācija par 2018. gadu																													
Iedzīvotāju ienākuma nodoklis	Deklarācija par ienākumu no kapitāla (par ceturksni) - ja ienākums no kapitāla pieauguma iepriekšējā ceturksnī pārsniedzis 1000 eiro																													
Iedzīvotāju ienākuma nodoklis																														
Uzņēmumu ienākuma nodoklis	Uzņēmumu ienākuma nodokļa deklarācija																													
Gada pārskats	Gada pārskats par 2018. gadu (ja pārskata gads sakrīt ar kalendāro gadu)																													

3. lpp.

Uz jautājumu, kādus pārtikas ražošanas nākotnes scenārijus viņi iztēlojas kā reālākos, 48% domā, ka pārtiku varēs pirkt internetā, 22% ir gatavi ieviest paši savu pilsētas mazdārziņu, 15% pieļauj, ka pārtiku varēs izdrukāt 3D printeros, bet ceturta daļa jeb 23% nevēlas nevienu no piedāvātajiem variantiem. Vaicāti par digitalizācijas izaicinājumiem pārtikas ražošanā, puse no aptaujas dalībniekiem norādījuši, ka vēlas to izmantot, lai noskaidrotu, kur ņemtas izejvielas tam, ko ēd. Ne mazāk svarīgi ir noskaidrot, kādu labumu veselībai dod katrs konkrētais pārtikas produkts. Trešais – iespēja digitāli uzzināt, kāds ir ekoloģiskās pēdas nospiedums jeb patērētais dabas resurss vienas pārtikas vienības saražošanai.

Politisko diskusiju klubs

Kā ierasts, “Zaļo nedēļu” izmanto gan politiķi, gan dažādas nozaru organizācijas, lai skaidrotu sabiedrībai savu viedokli un pievērstu uzmanību tiem svarīgām tēmām. Tā kā šī gada izstādes moto bija “Kas būs rīt? Ar sirdi un droniem lauksaimniecībā”, Vācijas pārtikas un lauksaimniecības ministre Jūlija Kleknera uzsvēra digitalizācijas nozīmi lauku apvidos – 5G tīklam ir jābūt katrā lauku sētā, tikai tā iespējams kļūt efektīvākiem, audzēt ienākumus, mazināt saimnieciskās darbības ietekmi uz vidi un vēl saražot pietiekami daudz pārtikas, lai pietiktu pašiem un pārējai pasaulei. Savukārt ES lauksaimniecības komisārs Fils Hogans atgādināja par ES Kopejās lauksaimniecības politikas (KLP) nākamajām plānošanas periodam vadlīnijām, norādot, ka dalībvalstīm, kurām nu būs lielāka teikšana savu Lauku attīstības plānu sagatavošanā, pienācīga vieta jāatvēl jauno lauksaimnieku atbalstam, lauku digitalizācijai, vides aizsardzībai un drošas pārtikas piegādēm. Jāteic gan, ka jauno KLP finiša taisnē ievēdīs ne vairs pašreizējais komisārs Hogans no Anglijas, bet jau kāds cits, kurš šim amatam tiks apstiprināts pēc Eiropas Parlamenta vēlēšanām maijā.

Iveta Tomsona, LLKC Apgāda vadītāja, autore un publicitātes foto

MĀJRAŽOŠANA

GANDARĪJUMS PAR UZDRĪKSTĒŠANOS

Ivandniece Ieva Knupke no zemnieku saimniecības "Paegli" pagājušogad piedalījās LLKC rīkotajā konkursā "Laukiem būt!" un nominācijā "Lauksaimniecības produkcijas pievienotās vērtības radīšanā" ieguva otro vietu. Gaļas pārstrāde saimniecībā no vaļasprieka kļuvusi par ienākuma avotu.

Zemnieku saimniecība "Paegli" ir maza lauku saimniecība Kurzemes pusē. Mājas tika nopirkta, pateicoties vēlmei saimniekot un dzīvot laukos kopā ar bērniem un pašiem būt noteicējiem par savu darbu. Īvandes pusē ģimene atgriezies pēc desmit gadu prombūtnes. Paraugs saimniekošanai laukos ir Ievas vecāku ģimene, kuri daudzu gadu garumā iekopuši skaistu lauku saimniecību. Iegādātās saimniecības nelielā zemes platība noteica saimniekošanas nozares izvēli. Ilgi domājuši, ar ko nodarboties. Laukaugu audzēšanai zemes platība par mazu. Doma par gaļas pārstrādi radusies vīram, jo ģimenei garšoja kvalitatīvi gaļas produkti. Desu gatavošana un gaļas kūpināšana ir ģimenes tradīcija. Viņi vēlējās pamēģināt ar to nopelnīt. Pašu spēkiem uzcēla kūpinātavu un sāka izmēģināt senās receptes. Lai gan gaļas pārstrādes nozarē ir liela konkurence, kūpināta gaļa un desas ir produkti, kurus iedzīvotāji patērē ikdienas uzturā. Vienreiz nopērkot garšīgu produkciju un saprotot, ka tā ir īsta gaļa, cilvēki pērk to atkal un iesaka saviem draugiem. Saņemot atzinīgas atsauksmes par kūpinājumiem, radās drosmē iesākt turpināt un īstenot izvirzīto mērķi – piedāvāt klientiem maksimāli dabīgi pagatavotu svaigu produktu.

Ievai ir pavāra kvalifikācija, iepriekšējā darba pieredze saistīta ar tirdzniecību. Lai papildinātu zināšanas uzņēmējdarbībā un ekonomikā, viņa iesaistījās LLKC Kuldīgas konsultāciju biroja rīkotajās mācībās "Atbalsts lauku jauniešiem uzņēmējdarbības veicināšanai". Pieteikuma anketā Ieva rakstīja: "Vēlos gūt apliecinājumu, ka mana biznesa ideja būs dzīvotspējīga".

"Paegļu" saimniece Ieva Knupke

IEVAS KNUPKES IETEIKUMI, UZSĀKOT MĀJRAŽOŠANU:

1. Nebaidīties sākt darboties, mēģināt, eksperimentēt un uzklaustīt dažādus viedokļus.
2. Pirms sākt, jāiepazīstas ar prasībām un noteikumiem.
3. Kvalitatīvas vietējās izcelsmes izejvielas ir pamats laba produkta ražošanai.
4. Sākt ar mazumiņu, bet domāt par perspektīvu, vērtējot attīstības iespējas.

Uzsākt gaļas pārstrādi kā biznesu iedrošināja LLKC jauniešu mācībās iegūtās zināšanas un uzklaustītie veiksmes stāsti. Pašu spēkiem un līdzekļiem, mērķtiecīgi ieguldot konkursā iegūto balvu, tapis Pārtikas un veterinārā dienesta prasībām atbilstošs gaļas pārstrādes cehs. Sakārtoti visi dokumenti, lai produkciju droši varētu pārdot.

Produkcijas ražošanā nodarbināti ģimenes locekļi. Vīra Mārtiņa pienākums ir gaļas pirmāpstrāde, sadale un gatavošana. Ievas pārziņā ir kūpināšana, tirdzniecība un produkcijas piegāde. Receptes izdomā paši, pievienojot dažādas garšvielas, eksperimentējot, līdz atrod īsto garšu. Produkcijas veidi, pēc kuriem mazs pieprasījums, tiek izņemti no piedāvājuma.

Produkcija

Saimniecības piedāvājumā ir gaļas produkti, kas pagatavoti mājas

apstākļos. To pagatavošanai netiek izmantoti konservanti un garšas pastiprinātāji. Gaļas izstrādājumi no citiem līdzīgiem produktiem atšķiras ar pagatavošanas veidu, garšas īpašībām, izskatu un smaržu. Ražošanas process ir individuāls katram produkcijas veidam. Pēc gaļas pirmāpstrādes un sadalīšanas cūkgaļu marinē trīs dienas, tad desmit stundas kūpina. Gaļu sagatavo divos veidos – marinētu un sālītu pēc klasiskās metodes.

Desu pagatavošanai izmanto cūkgaļu, liellopu gaļu un vistas gaļu. Piedevās bez sāls un pipariem tiek izmantoti kaltēti tomāti, ķiploki, kaltēti zaļumi un žāvētas melnās plūmes. Desas tiek kūpinātas astoņas stundas. Desu izgatavošana bija viens no lielākajiem izaicinājumiem, lai mainītu priekšstatu par sastāvu un saglabātu nemainīgu kvalitāti. Gatavo divu veidu pastētes. Pieprasīti produkti ir kūpāti, kūpinātas vistas un šašliks, īpaši vasaras periodā.

Derīguma termiņi

Agrāk katrā lauku sētā rudens pusē tika kauts ruksis, sālīta un kūpināta gaļa, gatavotas desas. Tās bieži vien tika lietotas vairākus mēnešus, pat bez ledusskapjiem un aukstuma kamerām. Piemērojot standarta derīguma termiņus, kūpinātu gaļu var droši lietot desmit dienas, desas – tikai piecas.

Foto: no Ievas Kņupkes personīgā arhīva

Ievas Kņupkes
prezentācijas stends konkursā
“Laukiem būt!”

Iecienītākā “Paegļu”
produkcija ir desas

◀ 15. lpp.

Mājražošanas uzņēmums pats drīkst noteikt derīguma termiņu produktam, izvērtējot produkta receptūru, ražošanas tehnoloģisko procesu, uzglabāšanas apstākļus un paša pieredzi, bet tikai tad, ja veiktas laboratoriskas analīzes. Analīzes jāveic katram produkta veidam. Uzņēmumam, kurš nesen uzsācis darbību, tās ir lielas izmaksas.

Produkcijas realizācija

Produkcija tiek realizēta apkārtnes tirdziņos un novada svētkos. Atzinīgu pircēju novērtējumu tā guvusi ne vien Hercoga Jēkaba tirgū Kuldīgā, arī Ziemassvētku tirdziņā Rožu laukumā Liepājā un Vecgada gadatirgū Ventspilī. Tirdziņos vislabāk pēr desas.

Pamazām izveidojies savs noteikts klientu loks. Lielākā daļa produkcijas tiek realizēta tiešā tirdzniecībā vai pēc

pasūtījuma. Ievai patīk satikties ar klientiem, labas atsauksmes dod prieku un gandarījumu. Nākotnē ir nodoms kooperēties ar citiem lauku labumu ražotājiem, veidojot pārtikas grozu. Prieks un gandarījums par labi paveiktu darbu dod enerģiju darboties turpmāk. Pārliecība, ka dzīve laukos var būt ne tikai dzīvesveids, bet arī bizness, ir novērtēta.

Ievas Kņupkes zemnieku saimniecību iedzīvotāji izvirzījuši Kuldīgas novada

uzņēmēju un amatnieku gada balvai nominācijā “Debija”: “Šī nominācija dod pārliecību, ka esam vajadzīgi. Palielinoties produkcijas apjomam, nepieciešams iegādāties dzesētavu, kuras iegādei mēģināsim piesaistīt Eiropas fondu finansējumu.”

“Paegļu” saimnieki nākotnē raugās pozitīvi. Ideju saimniecības izaugsmei ir daudz. To īstenošanā piedalās arī piecgadīgais dēls Raitis un trīspadsmitgadīgā meita Marta. Uzņēmība un neatlaidība ir viņu veiksmes pamats. **LL**

Inese BLŪMA,
LLKC Kuldīgas nodaļas
lauku attīstības konsultante
e-pasts:
inese.bluma@llkc.lv
tālrs. 63343117

Foto: no Ievas Kņupkes personīgā arhīva

Ievērojams
produkcijas noiets
ir arī dažādos
tirdziņos

Lauku Lapa

Izdots SIA “Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” Apgāda
Adrese: Rīgas iela 34, Ozolnieki,
Ozolnieku pagasts, Ozolnieku novads,
LV-3018
Tālrunis: 63050220
Apgāda vadītāja Iveta Tomsone
Lauku Lapas redaktore Dace Millere
Reģistrācijas Nr. 000740319
Iespiests SIA “IBC Print Baltic”
Lauku Lapa var abonēt Latvijas Pastā,
abonēt Latvijas Pastā,
abonēšanas indekss 1163
Citējot un/vai pārpublicējot izdevuma “Lauku Lapa” rakstus, atsaucē obligāta. Pārpublicēšanai jāsaņem Apgāda rakstiska atļauja.